

Juni 2025

Guide til Fælles Faglige Begreber – Børn & Unge

En rød tråd i sociale børne- og ungeforløb

Anvendelse af Fælles Faglige Begreber – Børn & Unge (FFB-B&U)

Guiden er primært målrettet fagprofessionelle i myndighedsfunktioner på det sociale børne- og ungeområde. FFB-B&U består af temaer og indsatser, beskrevet i hvert sit katalog: ”Temakataloget” og ”Indsatskataloget”. [Find katalogerne på KL's hjemmeside](#)

Guiden er bygget op omkring eksempler, hvor temaer og indsatser indgår som illustration af anvendelsen i den daglige praksis.

[Læs mere om FFB-B&U på KL's hjemmeside](#)

Se også de 9 skriftlighedsprincipper, som guider til skriftlig dokumentation og praksis, hvor børn og unge inddrages og kan genkende sig selv og deres familie i det skrevne. [De 9 skriftlighedsprincipper | Social- og Boligstyrelsen](#)

Sammenhæng mellem tema- og indsatskatalog

Temaer til at
beskrive
barnets/den unges
behov og
udfordringer

Indsatser til at
imødekomme
barnet/den unges
behov og
udfordringer

Overblik over temaer

Læs beskrivelser og eksempler i det fælleskommunale temakatalog

Barnets udvikling		
Mental	Social	Fysisk
Emotionel og psykisk tilstand Kognitiv funktion Kommunikation	Sociale kompetencer og fællesskaber Skoledeltagelse Selvstændighed Risikoadfærd ift. kriminalitet Overgreb	Fysisk sundhed Mobilitet og bevægelse Rusmidler Sanser

Forældrekompetencer	Familie og omgivelser	
Forældrekompetencer	Omgivelser	Familieforhold
Barnet sikkerhed Følelsesmæssig omsorg Grænsesætning og konflikthåndtering Stabilitet og forudsigelighed Stimulering og vejledning	Boligforhold Netværk	Misbrug hos omsorgsperson Kriminalitet hos omsorgsperson Forældrenes økonomiske situation Indbyrdes relationer familien Sundhed og trivsel hos forældre Sundhed og trivsel hos søskende Funktionsevne hos forældrene

Overblik over indsatser

Læs beskrivelser og
eksempler i det
fælleskommunale
indsatskatalog

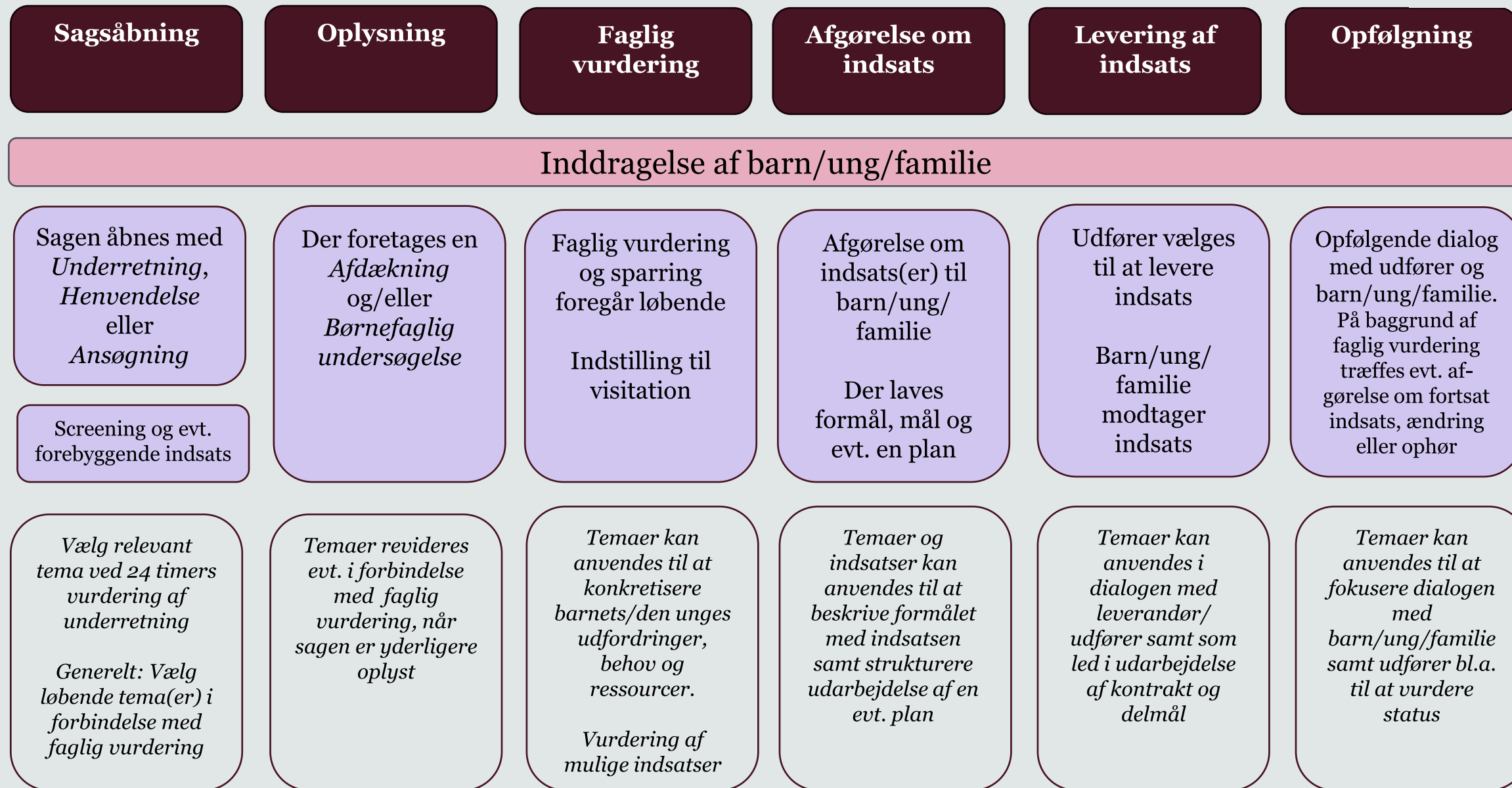
Barnets lov

Screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse	§ 18, 19, 20 og 23
Rådgivning	§ 29
Tidligt forebyggende indsatser	§ 30 og 31
Støttende indsatser	§ 32
Økonomisk støtte	§ 35
Pålæg	§ 38 og 39
Anbringelse uden for hjemmet	§ 45, 46, 47, 53, 54 og 75
Rådgivning, vejledning, undersøgelse og behandling	§ 81
Særlige dag- og klubtilbud	§ 82
Hjælp til dækning af nødvendige merudgifter	§ 86
Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste	§ 87
Ledsagelse	§ 89
Hjælp og støtte efter lov om social service	§ 90
Ungestøtte til unge fra 18 til 22 år	§ 114, 115 og 118
Dømte unge og unge i risiko for at begå kriminalitet	§ 127 og 130

Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet

Straksreaktioner	§ 12
Forbedringsforløb	§ 13

Elementer i et børne-/ungeforløb

Anvendelse af temaer og indsatser i *forskellige* cases

Sagsåbning

Sagsåbning

Oplysning**Faglig
vurdering****Afgørelse om
indsats****Levering af
indsats****Opfølgning****Anvendelse af temaer:**

Ved modtagelse af en *underretning*, *henvendelse* eller *ansøgning* kan temaerne anvendes til den allerførste analyse og faglige vurdering af, hvilke tema(er) sagen overordnet set drejer sig om.

Ved underretning træder 24 timers reglen i kraft, og det vurderes, om der er behov for at handle akut. Relevante tema(er) vælges som årsag for underretningen. Temaerne kan desuden benyttes i kommunikationen med øvrige fagpersoner og evt. til kvitteringen for underretningen.

Eksempel:

En sag oprettes efter en underretning fra en lærer om drengen Lucas på 7 år. Oplysninger fra læreren noteres og et første bud på et relevant tema vurderes. Temaet kan også bruges i kvittering for underretning til læreren samt orientering til registrerede efter GDPR (databeskyttelsesloven).

TEMA: Sociale kompetencer og fællesskaber

Lucas' klasselærer oplyser, at han oplever, at Lucas flere gange ugentligt opsøger andre elever med udfordringer, og at samspillet her ofte ender i konflikter. Ifølge klasselæreren deltager Lucas i sociale fællesskaber med jævnaldrende, men disse fællesskaber vurderer klasselæreren ikke altid er hensigtsmæssige.

Se også:

Håndbog om barnets lov side 40: "Underretninger".

Sagsåbning

Oplysning

Faglig
vurderingAfgørelse om
indsatsLevering af
indsats

Opfølgning

Screening

Anvendelse af temaer:

Screening beror som udgangspunkt på de foreliggende oplysninger i sagen og er en umiddelbar vurdering af situation og behov hos barn/ung/familie, samt hvorvidt det er nødvendigt at oplyse sagen yderligere enten gennem en afdækning eller en børnefaglig undersøgelse. Barnet/den unge/omsorgsperson(er) inddrages til samtale om underretningen. Det vurderes, om tema(er) skal justeres eller tilføjes på baggrund af de nye oplysninger.

Eksempel:

En henvendelse fra forældrene til Fie på 12 år har ført til en indledende samtale med forældrene i en screening. Følgende temaer i sagen er valgt:

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

Fie beskrives af forældrene som en pige med behov for støtte til at udføre daglige gøremål såsom bad, spisning og komme ud af døren.

Fie har ifølge forældrene vanskeligheder med at strukturere dagen efter skole, hvor Fie ofte er udtrættet og trækker sig. Hun har brug for støtte til at agere socialt uden at isolere sig.

TEMA: Fysisk sundhed

Forældrene beskriver en pige, der fysisk er gået i tidlig pubertet og er udviklet over alder, men som mentalt fremstår yngre, og som de ser det, er Fie i ubalance og i risiko for at isolere sig.

Se også:

Håndbog om barnets lov kapitel 4, herunder side 54 om screening i praksis

Sagsåbning

Oplysning

Faglig
vurderingAfgørelse om
indsatsLevering af
indsats

Opfølgning

Afdækning

Anvendelse af temaer:

En afdækning udarbejdes i sager, hvor der er tale om en afgrænset problematik.

Temaer fra screeningen kan anvendes til at rammesætte dialog og faglig sparring med relevante fagpersoner/kolleger samt bidrage til overblik i sagen for alle involverede. I forlængelse af afdækningen foretages faglig vurdering og i den forbindelse, om der skal ændres eller tilføjes temaer på baggrund af de nye oplysninger.

Eksempel:

Forældrene til Viktor på 14 år har kontaktet kommunen, fordi de ønsker hjælp og støtte. Viktor er på forældrenes initiativ diagnosticeret med svær ADHD, og forældrene fortæller, at de har opdaget, at Viktor ryger hash.

På baggrund af samtaler med Viktor og forældrene er følgende temaer valgt for sagen:

TEMA: Kognitiv funktion

Viktor er for få år siden diagnosticeret med svær ADHD. Ifølge forældrene, har Viktor store vanskeligheder ved at koncentrere sig; at skabe og bevare overblikket samt at lytte og forstå beskeder. Han har en høj IQ og får høje karakterer til eksamen.

TEMA: Rusmidler

Viktor fortæller, at han ryger hash med nogle fra de ældre klassetrin, og at det giver ham ro i hovedet. Forældrene er bekymrede over det, og de ønsker, at han kommer på afvænning. Viktor ønsker også at få hjælp og støtte til at få ro på tankerne uden at ryge så meget.

TEMA: Skoledeltagelse

Viktor fortæller, at han ofte pjækker fra undervisningen, fordi han keder sig i timerne. Viktor klarer sig ifølge forældrene godt fagligt i skolen, men han får ofte lavet sine opgaver i sidste øjeblik.

Se også:

Håndbog om barnets lov side 58 om afdækning i praksis.

Sagsåbning

Oplysning

Faglig
vurderingAfgørelse om
indsatsLevering af
indsats

Opfølgning

Børnefaglig undersøgelse

Anvendelse af temaer:

Den børnefaglige undersøgelse belyser alle relevante forhold omkring barn/ung/families situation. De valgte temaer i screening/afdækning kan her anvendes som fokus og struktur for dialogen med barnet/den unge og familien. Der foretages en vurdering af oplysninger, og temaerne anvendes til at skabe overblik og forståelse for sagens kerne.

Eksempel:

En børnefaglig undersøgelse af 10 årige Netes fysiske og psykiske funktionsniveau har ført til følgende (udvalgte) temaer:

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

Nete har diagnosticeret spiseforstyrrelse i form af anoreksi. Der ses et forvrænget kropsbillede, vægtangst og fedmefølelse.

Det beskrives af både Nete og forældrene i samtaler, at Nete også før spiseforstyrrelsen indtraf, havde tendens til ængstelighed og perfektionisme.

TEMA: Fysisk sundhed

Nete er ifølge egen læge underernæret, og der er risiko for, at det påvirker hendes fysiske udvikling. Der er opstartet børnepsykiatrisk behandlingsforløb, som består af måltidstræning og gruppebehandling. Ved måltider kræves forældrenes opmærksomhed og hvert måltid tager op til 1,5 time. Nete spiser en bestemt slags næringsdrik.

TEMA: Skoledeltagelse

Nete er sygemeldt fra skolen, da det vurderes af forældre og lærere, at Nete ikke har overskud til indlæring.

TEMA: Social kompetencer og fællesskaber

Nete giver udtryk for, at hun ikke har lyst og energi til socialt samvær med jævnaldrende ej heller fritidsaktiviteter.

Se også:

Håndbog om barnets lov kapitel 4, side 60 om børnefaglig undersøgelse.

Sagsåbning

Oplysning

**Faglig
vurdering**Afgørelse om
indsatsLevering af
indsats

Opfølgning

Faglig vurdering

Anvendelse af temaer:

Når alle relevante oplysninger er indhentet laves en samlet socialfaglig vurdering, hvor det ud over stillingtagen til sagens oplysninger vurderes, om barnet /den unge/familie har behov for støtte, og i givet fald hvilken. I den faglige sparring med kollegaer kan temaerne anvendes til at fokusere samtalen.

Eksempel:

Børne- ungerådgiver har gennemført en børnefaglig undersøgelse af Kasper på 13 år, og i den faglige vurdering fremgår det, at Kasper er udsat for overgreb i hjemmet. Børnehuset er derfor inddraget i sagen. Temaerne nedenfor er udvalgt for at give overblik over de vigtigste emner i sagen, men flere temaer kan være relevante. Der er angivet potentielle indsatser, som skal støtte Kasper mod bedre trivsel og udvikling.

TEMA: Misbrug hos omsorgsperson

Kaspers far har et misbrug af alkohol.

TEMA: Overgreb begået af forældre/opdragere

Kaspers far opfører sig til tider både psykisk og fysisk voldeligt.

TEMA: Barnets sikkerhed

Kaspers mor har svært ved at sige fra overfor fars adfærd og beskytte Kasper.

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

Kasper viser tydelige tegn på mistriivsel med gentagne angstanfald i forskellige situationer.

INDSATS: Konsulentbistand

Kasper får mulighed for samtale med en psykolog

INDSATS: Kontaktperson for barnet, den unge eller familien

Kasper får tilknyttet en socialpædagogisk støtteperson.

INDSATS: Støtteophold

Kasper og mor får mulighed for støtteophold på døgninstitution.

Se også:

Håndbog om barnets lov, kapitel 13 om særlig hjælp og støtte til børn/unge udsat for overgreb.
Social.dk: Anbefaling 11 - Socialfaglige vurderinger ud fra et tilstrækkeligt oplyst grundlag.

Sagsåbning

Oplysning

Faglig
vurdering**Afgørelse om
indsats**Levering af
indsats

Opfølgning

Afgørelse om indsats

Anvendelse af temaer:

Der træffes afgørelse om indsats(er) for barnet/den unge/ familien. Hvis der er tale om tidligt forebyggende indsatser, kræver det ikke en forvaltningsretlig afgørelse. Mål og forventet varighed skal indgå i afgørelsen sammen med begrundelser for indsatsen, barnets holdning, forældresamtykke mv.

I nogle sager laves en plan i samarbejde med barnet/den unge, evt. forældre samt evt. med udfører af indsatsen. I planen fremgår valgte indsatser, konkrete mål og formålet med indsatserne. Temaerne danner baggrund for de valgte indsatser og kan sætte rammen for de konkrete mål, der samarbejdes om.

Eksempel:

På baggrund af oplysningerne og den faglige vurdering heraf laves en plan for Asta på 5 år med indsatser, der skal støtte hendes udvikling og trivsel.

TEMAER: Fysisk sundhed + Mobilitet og bevægelse

Asta har cerebral parese, som kommer til udtryk med udfordringer vedrørende grovmotorik, særligt gang.

TEMA: Sociale kompetencer og fællesskaber

Både kognitivt og socialt er hun ifølge børnehaven meget velfungerende, og giver udtryk for at være glad og nyde at bruge sin krop.

TEMA: Sundhed og trivsel hos forældre

Forældrene fortæller, at de har svært ved at få tid til den ekstra træning og stimulering af Asta ved siden af hverdagens andre opgaver og hendes to søskende.

INDSATTS: Vedligeholdelsestræning

Asta bliver koblet til Center for Cerebral Parese Syd, hvor hun træner med en fysioterapeut i en time to gange om ugen.

INDSATTS: Afløsning eller aflastning af forældre eller andre nære pårørende

Astas forældre tilbydes aflastning ifm. at bringe Asta til og fra træning med fysioterapeuten.

Se også:

Håndbog om barnets lov kapitel 5 og 6.

Sagsåbning

Oplysning

Faglig
vurderingAfgørelse om
indsatsLevering af
indsats

Opfølgning

Levering af indsats

Anvendelse af temaer og indsatser:

Barn/ung/familie modtager indsats(er).

Tema(er) og indsats(er) er brugt i forbindelse med valget af udfører, og de rammesætter dialogen mellem børne- ungerådgiver og udfører (fx børne- og ungehjem) om og med barn/ung/familie.

Eksempel:

Yasmin på 17 år er anbragt på en døgninstitution og modtager en række indsatser, der skal hjælpe hende til bedre trivsel og udvikling. Der er beskrevet mål og delmål, som er udarbejdet sammen med Yasmin og kontaktpersonen på børne- og ungehjemmet.

TEMA: Overgreb

Yasmin har ikke kontakt til sine forældre, da de har slået hånden af hende på grund af et forhold til en dansk mand og graviditet udenfor ægteskab. Yasmin blev udsat for vold af den danske kæreste og har ingen kontakt til ham længere.

INDSATTS: Konsulentbistand

Yasmin modtager psykologforløb

FORMÅL:

Yasmin oplever større trivsel og følelse af tryghed

MÅL:

Yasmin får bearbejdet oplevelser, følelser og tanker ift. det overgreb, som hun har været udsat for.

DELMÅL:

Yasmin kan sætte ord på sine følelser, tanker og behov

Se også:

Håndbog om barnets lov kapitel 7.

Sagsåbning

Oplysning

Faglig
vurderingAfgørelse om
indsatsLevering af
indsats

Opfølgning

Opfølgning

Anvendelse af temaer:

Der foretages systematisk opfølgning senest tre måneder efter igangsættelse. Her kan indsatsen tilpasses, så den fortsat matcher behov hos barn/ung/familie. Temaerne kan anvendes til at strukturere samtalen med barn/ung/familie samt udfører. I forlængelse af opfølgningen kan der foretages en justering af de konkrete mål i barne-/ungeplanen, hvis denne er udarbejdet, alternativt i journalen.

Eksempel:

Karina på 16 år har autisme og er tildelt støtteophold samt adgang til ungdomsklub for at imødekomme hendes ønske om at få venskaber. Der afholdes et opfølgende møde med Karina og forældre om hendes udvikling og trivsel.

TEMA: Kognitiv funktion

Karina har autisme, og hun har fået en større forståelse for, hvad det betyder. Hun har fortsat svært ved at skabe og bevare overblik, at håndtere at skulle ud af døren samt at forstå sociale normer og koder.

TEMA: Sociale kompetencer og fællesskaber

Karina har fået en god ven i klubben, hvilket har gjort det lettere for hende at indgå i andre fællesskaber også. Forældre oplever, at Karina er glad, når hun har været i klubben.

INDSATS: Afløsning eller aflastning af forældre eller andre nær pårørende

Karina er ikke glad for støtteopholdet, da hun savner at være hjemme. Forældrene er glade for støtteopholdet. Der igangsættes derfor specialpædagogisk støtte i hjemmet en gang ugentligt.

INDSATS: Særlige klubtilbud til større børn og unge

Karina giver udtryk for, at hun er glad for at gå i ungdomsklubben. Indsatsen fortsætter.

INDSATS: Støtteophold

Afgørelse om ophør af støtteophold efter ønske fra Karina

Se også:

Håndbog om barnets lov kapitel 9 og 10.

Anvendelse af temaer og indsatser i *samme case*

Den røde tråd – en case om Frederik

Sagsåbning

Der modtages en underretning fra en lærer om, at Frederik på 11 år har handlet udadreagerende aggressivt og truet andre elever med en kniv. Der foretages akutvurdering inden for 24 timer. I den første umiddelbare faglige vurdering registreres følgende tema som relevant:

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

Frederik har ifølge en lærer på sin skole handlet udadreagerende aggressivt og truet andre elever med en kniv.

Screening

Der foretages en screening af de foreliggende oplysninger om Frederik samt en samtale med Frederik og forældre. Desuden indledes dialog med skole og PPR for at håndtere evt. mobning. Den faglige vurdering peger på, at der er behov for en yderligere afdækning.

Der tilføjes nye temaer til sagen:

TEMA: Sociale kompetencer og fællesskaber

Forældrene giver udtryk for, at Frederik er en sød og kærlig dreng, men at han har meget energi, kan have svært ved at forstå andres grænser og har et stort temperament. Frederik fortæller, at han bliver drillet meget. Nogle elever havde hældt vand i hans taske, og han blev vildt sur og ked af det.

TEMA: Skoledeltagelse

Forældrene fortæller, at Frederik har svært ved at følge med i skolen.

TEMA: Følelsesmæssig omsorg

Forældrene opleves af skolen som kærlige og omsorgsfulde.

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

INDSATS: Familievejlederordning

Familien tilbydes rådgivning med det samme for at sikre, at de kender deres rettigheder og muligheder.

Den røde tråd – en case om Frederik

Afdækning

Som led i afdækningen er der samtale med Frederiks klasselærer, der bekræfter forældrenes fortælling om ham. Det er børne-
ungerådgiverens indtryk, at Frederiks forældre er omsorgsfulde og velfungerende. De eksisterende temaer fastholdes:

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

TEMA: Sociale kompetencer og fællesskaber

TEMA: Skoledeltagelse

TEMA: Følelsesmæssig omsorg

I praksis vil screening oftest lede til enten afdækning eller børnefaglig undersøgelse og ikke både-og, som blot tjener eksemplet her.

Børnefaglig undersøgelse

Der gennemføres en børnefaglig undersøgelse, og Frederik får bl.a. udredningssamtaler med psykolog og psykiater. På baggrund af udredningen fremgår det, at Frederik har Aspergers Syndrom. Der tilføjes nye temaer til sagen:

TEMA: Kognitiv funktion

Frederik er udredt for Aspergers syndrom

TEMA: Stabilitet og forudsigelighed

Frederiks forældre fortæller, at de synes det er svært at sikre forudsigelighed og stabilitet i deres adfærd og omgivelserne omkring Frederik. Det vil de gerne have redskaber til.

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

TEMA: Sociale kompetencer og fællesskaber

TEMA: Skoledeltagelse

TEMA: Følelsesmæssig omsorg

Den røde tråd – en case om Frederik (fortsat)

Faglig vurdering

På baggrund af sagens oplysninger foretages faglig vurdering gennem sparring med kollegaer og leder om temaer og potentielle indsatser. Her anvendes temaerne til at rammesætte dialogen om kerneområder i sagen, og hvorvidt alle temaer er afdækket tilstrækkeligt. Temaerne på sagen vurderes alle at være relevante til at beskrive Frederiks behov, udfordringer og ressourcer:

TEMA: Kognitiv funktion

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

TEMA: Sociale kompetencer og fællesskaber

TEMA: Skoledeltagelse

TEMA: Følelsesmæssig omsorg

Afgørelse om indsats

Ud fra sagens oplysninger, lovens kriterier, faglig vurdering og Frederiks og familiens holdninger træffes afgørelse om indsatser, der skal bidrage til at støtte familien og Frederik specifikt til en stabil og positiv udvikling.

På skolen iværksættes en trivsels-indsats i klassen samt afprøvning af differentieret undervisning.

INDSATS: Konsulentbistand

Frederik får konsulentbistand i form af psykologsamtaler to gange ugentligt i to måneder for at bearbejde diagnosen og hændelserne i skolen. Derudover fokuserer indsatsen med psykologen på at give Frederik værktøjer til at forstå og håndtere egne behov og udfordringer.

INDSATS: Netværks- eller samtalegrupper

Frederik tilknyttes en netværksgruppe for at få mulighed for at møde og tale med andre børn, der har Aspergers syndrom, for at forstå, at han ikke er alene med sine udfordringer, og for at lære sig selv at kende i relation til andre.

Den røde tråd – en case om Frederik (fortsat)

Levering af indsats

Frederik er blevet tilknyttet Solbuen Center, som er specialiseret i opmærksomhedsforstyrrelse og autisme. Centeret har i samarbejde med Frederik og forældre aftalt konkrete delmål for de mål, der er beskrevet i planen for Frederik.

Centeret bruger temaerne som struktur for dialogen med børne-/ungerådgiver samt med Frederik og forældre omkring hans udfordringer, behov og udvikling.

Valgte temaer strukturerer og fokuserer indsatsen og delmålene.

TEMA: Emotionel og psykisk tilstand

MÅL: Forståelse for Aspergers syndrom.

DELMÅL: Frederik kan sætte ord på, hvad diagnosen handler om og betyder for ham.

TEMA: Sociale kompetencer og fællesskaber

MÅL: Italesætte egne behov og håndtering af udfordringer i sociale sammenhænge.

DELMÅL: Frederik beskriver med egne ord, hvad han kan gøre for ikke at blive voldelig, når han føler vrede.

TEMA: Stabilitet og forudsigelighed

MÅL: Stabile rutiner i hverdagen.

DELMÅL: Forældrene laver en plan for de faste rutiner i løbet af en dag.

Opfølgning

Efter 3 måneder følges op via samtale med Frederik, forældre samt kontaktperson for netværksgruppe. Samtalen er struktureret ud fra temaerne. De drøfter bl.a., hvordan det går med Frederiks udvikling ift. hans *Emotionelle og psykiske tilstand*. Forældrene bliver spurgt til, hvordan de forholder sig til Frederiks behov for *stabilitet og forudsigelighed*.

Frederik og forældre giver udtryk for, at de er glade og tilfredse for indsatsen. Der træffes afgørelse om at fortsætte indsatserne, følge op hver anden måned og arbejde ud fra de samme temaer.

INDSATS: Konsulentbistand

Frederik fortsætter konsulentbistand i form af psykologsamtale for at forstå sig selv bedre og få værktøjer til at håndtere sine behov og udfordringer.

INDSATS: Netværks- eller samtalegrupper

Frederik fortsætter i netværksgruppen, for at tale med andre børn, der har Aspergers syndrom og lære sig selv at kende i relation til andre.

Hvis du vil vide mere

Komponent tilbyder e-læring og læringsdage om anvendelsen af FFB-B&U for interesserede kommuner og organisationer. Læs mere her: [Fælles Faglige Begreber - Børn og unge | Komponent](#)

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte KL

